661/02

Den 16. december 2002 blev i sag nr. 57.822:

xxxx xxxxxx
xxxxxxx xxxxxxx xxx
xxxx xxxxxx xx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har haft motorkøretøjsforsikring i Topdanmark Forsikring A/S, klager over selskabets sagsbehandling.

Af sagens akter fremgår, at klageren i december 1997 købte en bil fra 1991 hos en bilforhandler. Bilen blev finansieret ved en kontantudbetaling på 20% af købesummen, mens den resterende købesum blev finansieret gennem en bank. På grund af klagerens økonomiske forhold blev der mellem klageren og banken truffet aftale om, at bilen skulle afhændes.

Den 30/4 2001 blev der afholdt afleveringsforretning, og bilforhandler B. og klageren har underskrevet sålydende erklæring:

"1. Stenslag i frontrude.
2. Kofanger for ridset.
3. Kofanger bag ridset.
4. Spoiler bag hakket i malingen.
5. Begge siderne af bilen har mange små buler.

Startspærrekode: 34…
P.S. Bilen er pæn efter sin alder."

Efter tilbageleveringen af bilen, anmeldte banken ovennævnte skader til selskabet. Af anmeldelsen fremgår:

"Sparekassen Vestsjælland er som ufyldestgjort panthaver i besiddelse af ovennævnte bil. Ved tilbagetagelsen konstateredes diverse skader, som vi i henhold til panthaverdeklaration skal anmode Dem om at erstatte til reparatøren."

Selskabet forsøgte at formå klageren til at foretage skadesanmeldelse, hvilket klageren ikke har ønsket.

I skrivelse af 18/6 2001 til klageren anførte selskabet:

"Vi har modtaget meddelelse om, at Sparekassen Vestsjælland som panthaver har tilbagetaget Deres bil, og at det i denne forbindelse blev konstateret, at der var i alt 6 skader på bilen.

Skaderne er opgjort med følgende beløb:

Rapport 0352 H……	765,30 kr.
Rapport 0347 H……	5.494,78 kr.
Rapport 0351 H……	655,30 kr.
Rapport 0349 H……	4.828,66 kr.
Rapport 0350 H……	4.206,06 kr.
Rapport 0348 H……	2.902,80 kr.
I alt……..	18.853,23 kr.

Reparationsbeløbet er afregnet til B.'s Biler.

Forsikringen for Deres bil er tegnet med en selvrisiko på 3.975 kr. pr. skade.

3 af de opgjorte skader overstiger ikke selvrisikobeløbet, hvorefter vort tilgodehavende vedrørende disse sager udgør reparationsbeløbet.

Vort samlede tilgodehavende er opgjort til i alt 16.248,40 kr., og De vil i separat forsendelse modtage en opkrævning på dette beløb."

FDM har på vegne klageren kritiseret sagsbehandlingen over for selskabet, og i FDM's skrivelse af 20/6 2001 til selskabet hedder det bl.a.:

"Sagens nærmere omstændigheder er, at vort medlem pr. 30.april d.å. har tilbageleveret sin bil hos en bilforhandler (B.'s biler) til panthavers fyldestgørelse i medfør af Kreditaftalelovens bestemmelser om tilbagetagelse ved køb med ejendomsforbehold på købekontrakt.

Efterfølgende har panthaver ønsket, at visse mindre 'skader' (jf. nærmere straks nedenfor) blev anmeldt til Dem som bilejerens kaskoforsikringsselskab, og efterfølgende repareret på vort medlems regning, via Dem som ansvarlig i henhold til forsikringens dækning.

Panthaver har endda påtalt 'skaderne' direkte overfor Dem, hvorefter De ved en håndfuld nærmest enslydende bekræftelser på modtagne skadesoplysning pr. 4. maj d.å. har udbedt Dem vort medlems accept af skadernes behandling som forsikringsbegivenheder, idet De har anmodet vort medlem om fremsendelse af udfyldte anmeldelsesblanketter.

Da der imidlertid ikke på nogen måde var tale om skader i Kreditaftalelovens forstand, hvorfor vort medlem heller ikke på nogen måde kan eller skal acceptere at være ansvarlig for disses udbedring/afhjælpning, har FDM imidlertid meddelt vort medlem, at han ikke skal foretage sig yderligere idet De som medlemmets forsikringsselskab naturligvis ikke er berettiget til at udbetale erstatning i medfør af kaskodækningen uden forsikringstagerens accept heraf.

Vort medlem har da også videregivet netop denne opfattelse af sagen overfor Deres behandler B.D.S.

Til mere end almindelig stor overraskelse har De, trods vort medlems undladelse af indsendelse af de ønskede skadesanmeldelser, herefter ved skrivelse af 18. juni d.å. meddelt vort medlem, at De allerede har afregnet reparationsbeløb kr. 37.700 direkte til B. biler, medførende opkrævning kr. 16.248,40 af vort medlem.

Med henvisning til ovenstående skal FDM ved denne skrivelse på vegne af vort medlem afvise enhver hæftelse i henhold til Deres skrivelse af 18. juni d.å., ligesom vi må bede Dem om at redegøre overfor FDM, med hvilken ret De har udbetalt erstatning i medfør af bilens kaskoforsikring trods manglende skadesanmeldelse og dermed accept fra forsikringstageren."

Der har herefter pågået en del korrespondance mellem FDM og selskabets advokat.

FDM har i skrivelse af 4/1 2002 til klageren anført:

"Til din orientering fremsendes hermed kopi af netop modtaget skrivelse fra Topdanmarks advokat.

Som det ses af vedlagte skrivelse fastholdes kravet på betaling af de omtvistede, adskillige selvrisikobeløb. Efter at have gennemgået advokatens argumentation herunder den i skrivelsen nævnte dom, mener FDM imidlertid stadigvæk at der ikke på nogen måde er dækning for de krav, som Topdanmark i forløbet hidtil og stadig fastholder overfor dig.

Det afgørende må stadigvæk være, at bilen ved aflevering hos B.'s Biler blev konstateret pæn efter sin alder, og at der kun kunne konstateres småskader, som må anses som almindelig slitage på en ældre bil.

Ifølge Kreditaftalelovens bestemmelser har panthaver således alene mulighed for at gøre krav gældende vedrørende restgælden. når der foreligger 'særlige omstændigheder'. Og ifølge praksis, herunder den af advokaten nævnte dom, vil der i tilfælde af tilbagetagelse af biler kun være tale om mulighed for at gøre krav gældende (eksempelvis via bilens kaskoforsikring) såfremt der har været tale om egentlig misligholdelse af bilen.

Da bilen dog som nævnt blev konstateret pæn efter sin alder kan der på ingen måde være tale om særlige omstændigheder, herunder misligholdelse.

I øvrigt må det bestrides, at en forsikringstager har pligt til at anmelde skader på bilen til sit forsikringsselskab. Dette er forsikringstagerens egen afgørelse, og i relation til en bil købt med ejendomsforbehold kan det altså kun være i tilfælde af betydelige/væsentlige skader, at en panthaver vil kunne forvente disse udbedret ved en tilbagetagelse.

Udfra omstændighederne har der altså ikke været grundlag for panthavers anmeldelse af skaderne til dit forsikringsselskab. Dette blev selskabet også gjort opmærksom på. Selskabet bad dig om at indsende skadesanmeldelser vedrørende de af panthaver noterede skader. Dette undlod du, hvilket FDM også havde frarådet dig på det bestemteste. Alligevel valgte forsikringsselskabet at betale for reparationerne uden din accept, hvilket må anses som stærkt kritisabelt."

Selskabets advokat har i skrivelse af 15/3 2002 til nævnet anført, at man har anset klagerens erklæring af 30/4 2001- underskrevet af bilforhandleren og klageren - som en skadeanmeldelse. Af skrivelsen fremgår endvidere:

"En skade under den hos selskabet tegnede autokaskoforsikring er i forsikringsretlig henseende erstatningsberettiget for klager, hvis selskabet objektivt vurderer, at der er sket en dækningsberettiget skade på bilen, og denne skade ikke i øvrigt er undtaget. I den forbindelse fremhæves det, at også mindre stenslagsskader mv. er dækningsberettigede skader i kaskoforsikringens forstand, men forsikringstagere afholder sig som alt overvejende hovedregel fra at anmelde sådanne skader p.g.a. selvrisiko og bonustab.

Det er - i forhold til selskabet - forsikringstagers valg, om han ønsker at anmelde og opnå erstatning for dækningsberettigede skader. Forsikringstager har derimod ikke en pligt til anmeldelse. Forsikringstager kan altså vælge dækning og dermed selvrisiko og bonustab fra.

I forsikringsretlig henseende har klager ret til at forhandle med og oppebære erstatning fra selskabet, medmindre der er noteret pant, jf. forsikringsaftalelovens § 57. Er der noteret pant, er panthaver selvstændigt sikret, jf. forsikringsaftalelovens § 54, og

opnår derfor som udgangspunkt samme ret som forsikringstager, når det gælder dækning.

Panthaver opnår i visse tilfælde bedre ret end forsikringstager. Det gælder hvor der er tale om en sag, der behandles efter panthaverdeklarationens vilkår. Der er i denne sag imidlertid ikke tale om en deklarationssag, idet samtlige skader - ubestridt - er opstået forud for bilens tilbagelevering. Panthavers ret støttes således ikke på den - subsidiære - panthaverdeklaration. men i stedet på FAL § 57, idet der er tale om dækningsberettigede skader.

Idet panthaver har en selvstændig ret, er selskabet ved panthavers skadesanmeldelse forpligtet til udbetale erstatning til panthaveren i henhold til §§ 54 og 57, uanset om forsikringstager ikke kan eller vil anmelde skaden.

Panthaver skal således stilles som forsikringstager (klager) ville være stillet i henhold til forsikringens dækningsomfang ved anmeldelse af skade. Af vedlagte uddrag for de for forsikringen gældende vilkår (nr. 6214-2), bilag G, fremgår under afsnittet 'Fælles vilkår', pkt. 6.D:

'*Topdanmark lægger selvrisikobeløbet ud og opkræver det hos forsikringstageren i det omfang kravet ikke kan gennemføres overfor skadevolder.*'

Når selskabet modtager en anmeldelse fra panthaver af en dækningsberettiget skade, er selskabet således også over for panthaver - der på lige fod med forsikringstager/klager indtræder i forsikringsbetingelsernes rettigheder og pligter - i henhold til den citerede bestemmelse forpligtet til at udlægge selvrisikoen og opkræve denne hos forsikringstager/ klager.

Situationen svarer til selskabets forpligtelse til under motoransvarsforsikringen at udbetale erstatning til en skadelidt modpart i medfør af færdselslovens § 108, stk. 1 jf. § 105, stk. 1. Selskabets hæftelse er også her umiddelbar, og det ikke er en nødvendig forudsætning for dækning og erstatningsudbetaling, at skadesanmeldelse er foretaget af forsikringstager selv.

Det fremhæves dog igen, at klagers erklæring af 30. april 2001 er en erkendelse fra klageren om, at der var skader på bilen opstået i forsikringstiden, og at erklæringen er eller må ligestilles med en skadeanmeldelse.

Forholdet til Kreditaftaleloven

Klagers køb af bilen i henhold til en ejendomsforbeholdskontrakt, er et forbrugerkøb med ejendomsforbehold, hvorfor klagers retsstilling over for panthaver skal vurderes efter kreditaftaleloven.

Det fremgår af købekontraktens §§ 2 og 4, litra D, at klager dels skulle vedligeholde bilen, dels at panthaver ved misligholdelse i form af '*væsentlig skade*' kunne opsige kontrakten. Det skadesbegreb, der skal lægges til grund, omfatter derfor manglende sædvanlig vedligeholdelse og/eller væsentlig skade på bilen, men ikke værdiforringelse, der er en følge af almindelig brug og dermed almindelige slid og ælde, jf. bl.a. U 1999.931Ø.

Dette skal sammenholdes med Lov om Kreditaftaler § 41, hvoraf fremgår:

'*Er det solgtes værdi mindre end kreditgiverens tilgodehavende efter § 38, har kreditgiveren kun krav på betaling af det overskydende beløb, i det omfang særlige omstændigheder taler derfor, navnlig hvis forbrugeren har udvist forsømmelighed ved brugen eller opbevaringen af det købte...* '.

Det fremgår af forarbejderne, at 'særlige omstændigheder' navnlig er, hvor det solgte på grund af forhold, der subjektivt kan tilregnes klager, bliver *udsat for en for kreditor (panthaver) upåregnelig værdiforringelse* med den følge, at kreditors tilgodehavende ikke er dækket.

Ved afgørelsen af, om der er sket en forringelse af pantet, må der ses på, om der er sket en forringelse udover det almindelige. Retspraksis om forringelse af pantet er begrænset. I U 1999.931 Ø, blev der statueret misligholdelse af pantet, ved en tilbagetagelse af en bil købt med ejendomsforbehold, p.g.a. manglende vedligeholdelse. Pantet havde været skadet flere gange. Pantets værdi var derfor beviseligt kr.

30.000,00 mindre end hvad en tilsvarende bil i 'normal' stand ville have haft af værdi. I U 1991.226Ø blev der statueret misligholdelse af pantet ved skader på en lejlighed, der ikke skyldtes slid eller ælde, men derimod mangler/skader forårsaget af lejer.

Det må konkluderes, at almindelig slid og ælde, der ikke kan bebrejdes klager, som udgangspunkt må accepteres af panthaver. Dette al den stund pantets værdi ikke ligger under hvad værdien i 'normal slidt og ældet' stand ville være. Det er selskabets opfattelse, at klageren ved sin erklæring af 30. april 2001 har erkendt, at bilen ved tilbageleveringen til panthaver var påført skader ud over almindelig slid og ælde, jf. kreditaftalelovens § 41.

Spørgsmålet er desuden, om klagers undladelse af at anmelde eller få udbedret skader, der i princippet er forsikringsdækkede - herunder småskader som stenslag, ridser og lign. - udgør en adfærd fra klagers side, der i sig selv må betegnes 'særlige omstændigheder', jf. kreditaftalelovens § 41.

Ligeledes skal det afklares, om undladelserne af at anmelde/ reparere skader i sig selv udgør en væsentlig overtrædelse af bestemmelserne i købsaftalen om, at klager er forpligtet til at sørge for '*enhver fornøden reparation*' (købsaftalens § 2), og forpligtelserne angivet i købekontraktens § 7, stk. 3 vedrørende bl.a. klagers pligt til anmeldelse af forsikringsbegivenheder til panthaver.

Ved den manglende anmeldelse til panthaver af skader, som er dækningsberettigede forsikringsbegivenheder har klager misligholdt købsaftalens § 7.

Resultatet er, at panthaver fratages dén mulighed for kontrol med pantet, som netop er formålet med købsaftalens § 7. Såfremt forsikringstageren forsømmer at overholde sin anmeldelsespligt overfor panthaver, risikerer panthaver, at der består en væsentlig misligholdelse af pantet uden mulighed for at kende til forholdet og sikre sine interesser.

Klagers manglende anmeldelse til panthaver sætter panthaver i en så alvorlig uvidenhed om pantets tilstand, at det i sig selv udgør en væsentlig misligholdelse af

købsaftalen. Har klager undladt at anmelde skaderne - hvilket ikke er tilfældet her, hvor klager i erklæringen af 30. april 2001 erkendte skadernes tilstedeværelse - er panthaver derfor berettiget til at udnytte sin selvstændige ret i henhold til § 54 og anmelde skader og oppebære erstatningen.

Klager vil også i dette tilfælde være pligtig at betale selvrisiko. Hvis ikke han skulle være forpligtet til at refundere selvrisikoen for udbedring af skader, som ellers ville have medført en forringelse af pantet og dermed et krav mod klager fra panthaver, ville klager blive stillet bedre, end hvis han selv havde anmeldt skaderne under sin rådighed over køretøjet, *og hvor han i henhold til købsaftalen havde været forpligtet dertil*.

Selskabet henviser herved til Vestre Landsrets kendelse optrykt i UfR 2001.1188, hvor kreditor kunne gøre hele sin restfordring gældende mod debitor efter dennes tilbagelevering af et skadet køretøj i medfør af kreditaftalelovens § 41. Landsretten lægger i præmisserne særligt vægt på det forhold, at debitor undlod at sørge for anmeldelse og udbedring af skader opstået mens bilen var kaskoforsikret. Der er således tale om omstændigheder fuldstændig tilsvarende forholdene i nærværende sag.

Sammenfatning

Selskabet fastholder på baggrund af ovenstående, at klager er forpligtet til at godtgøre de af selskabet til panthaver udbetalte reparationsomkostninger, idet selskabet i medfør af forsikringsbetingelserne sammenholdt med FAL §§ 54 og 57 har været forpligtet til at honorere reparationsomkostningerne, for skader opstå et i forsikringstiden og under klagers rådighed over køretøjet.

Selskabet fastholder desuden, at kreditaftalelovens § 41 ikke er til hinder for, at selskabet kan og skal opfylde sine forpligtelser over for panthaver med efterfølgende ret til opkrævning af selvrisiko og reparationsbeløb over for klager i henhold til forsikringsbetingelserne.

Herudover fastholder selskabet, at klagers erkendelse i erklæringen. af 30. april 2001 af, at bilen i ejertiden var påført skader, må anses for en 'særlig omstændighed', jf.

kreditaftalelovens § 41, der berettiger selskabet - i det omfang selskabet ved udbetalingen anses for indtrådt i panthavers ret mod klager - til at kræve reparationsbeløbene/ selvrisiko betalt af klager.

Endelig fastholder selskabet, at klagers undladelse af at anmelde de af klager erkendte skader på bilen til selskabet forud for tilbageleveringen til panthaver i sig selv må anses for en væsentlig misligholdelse af købekontrakten og en 'særlig omstændighed, der berettiger selskabet til, at foretage opkrævning af reparationsbeløbene/selvrisiko hos klager, hvis selskabet anses for indtrådt i panthavers ret mod denne i henhold til kreditaftaleloven."

Af købekontrakten mellem Banken og klageren fremgår bl.a.:

"KØBEKONTRAKT m/ejendomsforbehold - FORBRUGERKØB

…

Paragraf 2. Vedligeholdelse, inspektion.

Indtil ejendomsretten er overgået til køber, er denne forpligtet til alene at anvende det solgte på forskriftsmæssig måde og drage omsorg for god vedligeholdelse af det solgte. Køber skal således foretage enhver fornøden reparation, således at det solgte til enhver tid er i god og brugbar stand. Kun originale reservedele må anvendes og det solgte må ikke udsættes for ændringer eller omdannelse. Sælger er berettiget til når som helst at foretage inspektion af det solgte.

Paragraf 3. Forsikring.

Sålænge ejendomsretten til det solgte ikke er overgået til køber, er køber forpligtet til at holde det solgte løsøre fuldt kaskoforsikret i anerkendt dansk forsikringsselskab, give Sparekassen Vestsjælland transport i forsikringssummen samt underskrive panthaverdeklaration A.

…

Paragraf 5. Tilbagetagelse.

Sælger er berettiget til at tage det solgte tilbage, når køber misligholder købekontrakten, jfr. paragraf 4. Tilbagetagelse sker i overensstemmelse med reglerne i lov om kreditaftaler."

Nævnet udtaler:
Forsikringsretligt har nævnet ikke noget grundlag for at kritisere, at selskabet i henhold til panthaverdeklarationen har bekostet udbedringen af skaderne på bilen og derefter har opkrævet selvrisikobeløbene hos klageren som sket.

Spørgsmålet om, hvorvidt panthaver og/eller selskabet med virkning for klageren helt eller delvist har kunnet disponere på denne måde efter kreditaftalelovens regler, beror på en fortolkning af denne lov, som nævnet ikke har særlig sagkundskab til at foretage. Nævnet må derfor med henvisning hertil afstå fra at viderebehandle sagen, jf. § 4 i nævnets vedtægter.

Herefter

b e s t e m m e s :

_____

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Poul Sørensen
formand